# ĢENERĀLADVOKĀTA PAOLO MENGOCI [*PAOLO MENGOZZI*] SECINĀJUMI,
sniegti 2010. gada 15. jūnijā [1]

## I — Ievads

1. Šajā lietā Tiesa ir aicināta precizēt Eiropas Parlamenta un Padomes 2000. gada 8. jūnija Direktīvas 2000/31/EK par dažiem informācijas sabiedrības pakalpojumu tiesiskiem aspektiem, jo īpaši elektronisko tirdzniecību, iekšējā tirgū [2] (turpmāk tekstā — "direktīva par elektronisko tirdzniecību") piemērošanas jomu, kā arī no jauna piemērot savu judikatūru spriedumā apvienotajās lietās *Keck* un *Mithouard* [3], lai noskaidrotu, vai aizliegums internetā tirgot kontaktlēcas ir saderīgs ar Līguma noteikumiem par preču brīvu apriti.

1 — Oriģinālvaloda — franču.

2 — OV L 178, 1. lpp.

3 — 1993. gada 24. novembra spriedums apvienotajās lietās C-267/91 un C-268/91 (*Recueil*, I-6097. lpp.).

## II — Atbilstošās tiesību normas

### A — *Savienības primārās tiesības*

2. EKL 28. pantā ir noteikts, ka "dalībvalstu starpā ir aizliegti importa kvantitatīvie ierobežojumi un citi pasākumi ar līdzvērtīgu iedarbību".

3. EKL 30. pantā ir paredzēts, ka "[EKL] 28. un 29. pants neliedz noteikt importa, eksporta vai tranzīta aizliegumus vai ierobežojumus, kas pamatojas uz sabiedrības morāles, sabiedriskās kārtības vai valsts drošības apsvērumiem, uz cilvēku veselības un dzīvības aizsardzības, kā arī dzīvnieku un augu aizsardzības, nacionālu mākslas, vēstures vai arheoloģijas bagātību aizsardzības, vai rūpnieciskā un komerciālā īpašuma aizsardzības apsvērumiem. Šādus aizliegumus vai ierobežojumus tomēr nedrīkst piemērot dalībvalstu tirdzniecībā kā patvaļīgas diskriminācijas vai slēptas ierobežošanas līdzekļus".

B — *Savienības atvasinātās tiesības*

4. Eiropas Parlamenta un Padomes 1998. gada 22. jūnija Direktīvas 98/34/EK, ar ko nosaka informācijas sniegšanas kārtību tehnisko standartu un noteikumu jomā [4], kurā grozījumi ir izdarīti ar Eiropas Parlamenta un Padomes 1998. gada 20. jūlija Direktīvu 98/48/EK [5] (turpmāk tekstā — "Direktīva 98/34"), 1. panta 2. punktā informācijas sabiedrības pakalpojumi minētās direktīvas izpratnē tiek definēti šādi:

""pakalpojums" — jebkāds Informācijas sabiedrības pakalpojums, tas ir, jebkāds pakalpojums, ko parasti sniedz par atlīdzību no attāluma, ar elektroniskiem līdzekļiem un pēc pakalpojumu saņēmēja individuāla pieprasījuma.

Šajā definīcijā:

— "no attāluma" nozīmē, ka pakalpojumus sniedz bez vienlaicīgas pušu klātbūtnes,

— "ar elektroniskiem līdzekļiem" nozīmē, ka pakalpojumus nosūta un galamērķī saņem ar elektroniskas apstrādes (ieskaitot digitālu kompresiju) un informācijas uzglabāšanas aparatūras palīdzību, un ka tos pilnībā pārraida, nosūta un saņem pa vadiem, pa radio, ar optiskiem vai citiem elektromagnētiskiem līdzekļiem,

— "pēc pakalpojumu saņēmēja individuāla pieprasījuma" nozīmē, ka pakalpojumus sniedz, pārraidot informāciju pēc individuāla pieprasījuma.

Norādošs to pakalpojumu saraksts, uz kuriem neattiecas šī definīcija, ietverts V pielikumā.

[..]"

5. Direktīvas par elektronisko tirdzniecību preambulas 18. apsvērumā ir precizēts, ka "darbības, ko būtībā nevar veikt no attāluma un ar elektroniskiem līdzekļiem, piemēram, uzņēmuma grāmatvedības dokumentu obligātā revīzija vai medicīniskā palīdzība, kas prasa fizisku pacienta izmeklēšanu, nav informācijas sabiedrības pakalpojumi".

4 — OV L 204, 37. lpp.
5 — OV L 217, 18. lpp.

6. Preambulas 21. apsvērumā ir norādīts, ka "koordinētā joma ietver tikai prasības attiecībā uz tiešsaistes darbībām, tādām kā tiešsaistes informācija, tiešsaistes reklamēšana, tiešsaistes pirkšana, tiešsaistes līgumu slēgšana, un neattiecas uz dalībvalstu juridiskajām prasībām attiecībā uz precēm, tādām kā drošības standarti, marķēšanas pienākumi vai atbildība par precēm, vai dalībvalstu prasībām attiecībā uz preču piegādi vai transportēšanu, tostarp medicīnas produktu izplatīšanu".

7. Direktīvas par elektronisko tirdzniecību 1. panta 3. punktā ir paredzēts, ka "šī direktīva papildina Kopienas tiesības, kas piemērojamas informācijas sabiedrības pakalpojumiem, neierobežojot aizsardzības līmeni, jo īpaši sabiedrības veselībai un patērētāju interesēm, kā noteikts Kopienas aktos un valsts tiesību aktos, kas tos ievieš, ciktāl tas neierobežo brīvību sniegt informācijas sabiedrības pakalpojumus".

8. Direktīvas par elektronisko tirdzniecību 2. panta a) punktā informācijas sabiedrības pakalpojumi ir definēti kā "pakalpojumi tādā nozīmē, kā noteikts 1. panta 2. punktā Direktīvā 98/34/EK, kura grozīta ar Direktīvu 98/48/EK".

9. Direktīvas par elektronisko tirdzniecību 2. panta h) punktā koordinētā joma ir definēta kā "prasības, kas noteiktas dalībvalstu tiesību sistēmās un kas piemērojamas informācijas sabiedrības pakalpojumu sniedzējiem [..], neatkarīgi no tā, vai tās ir vispārējas vai arī tās ir īpaši izveidotas šiem [..] pakalpojumu sniedzējiem".

10. Minētās direktīvas 2. panta h) punkta i) apakšpunktā ir paredzēts:

"Koordinētā joma attiecas uz prasībām, kuras pakalpojuma sniedzējam jāievēro attiecībā uz:

— informācijas sabiedrības pakalpojuma darbības sākšanu, [piemēram,] prasībām, kas saistītas ar kvalifikāciju, atļauju saņemšanu vai paziņošanu,

— informācijas sabiedrības pakalpojuma darbības veikšanu, piemēram, prasībām, kas saistītas ar pakalpojuma sniedzēja uzvedību, prasībām attiecībā uz pakalpojumu kvalitāti vai saturu, tostarp tām, kas piemērojamas reklamēšanai un kontraktiem, vai prasībām, kas saistītas ar pakalpojuma sniedzēja saistībām [atbildību]."

11. Šīs pašas direktīvas 2. panta h) punkta ii) apakšpunktā ir noteikts:

"Koordinētā joma neattiecas uz tādām prasībām kā:

— prasības, kas piemērojamas pašām precēm,

— prasības, kas piemērojamas preču piegādei,

— prasības, kas piemērojamas pakalpojumiem, kurus nepiedāvā [nesniedz] ar elektroniskiem līdzekļiem."

12. Direktīvas par elektronisko tirdzniecību 4. panta 1. punktā ir noteikts, ka "dalībvalstis nodrošina, ka informācijas sabiedrības pakalpojumu sniedzēja darbības sākšanu un veikšanu nevar pakļaut iepriekšējas atļaujas saņemšanai vai citām prasībām ar līdzvērtīgām sekām", šā panta 2. punktā precizējot, ka "šā panta 1. punkts neierobežo atļauju sistēmas, kas nav īpaši un vienīgi mērķētas uz informācijas sabiedrības pakalpojumiem".

C — *Ungārijas normatīvie tiesību akti*

13. 2001. gada Likuma Nr. CVIII. par elektroniskās tirdzniecības pakalpojumiem un ar informācijas sabiedrību saistītajiem pakalpojumiem (*Az elektronikus kereskedelmi szolgáltatások, valamint az információs társadalommal összefüggő szolgáltatásokról szóló 2001. évi CVIII. Törvény*; turpmāk tekstā — "2001. gada likums Nr. CVIII") 1. panta 3. punktā ir noteikts, ka "šā likuma piemērošanas jomā neietilpst informācijas sabiedrības pakalpojumi, ko sniedz un izmanto tiesvedībā vai kādā citā administratīvā procedūrā, un tas neliedz piemērot noteikumus personas datu aizsardzības jomā". Tā paša panta 4. punktā ir noteikts: "Šā likuma piemērošanas jomā neietilpst [personas] paziņojumi, kas, izmantojot informācijas sabiedrības pakalpojumus, veikti mērķiem, kas nav saistīti ar saimniecisku vai profesionālu darbību vai dienesta pienākumiem, vai tādā pašā veidā veiktie līgumslēgšanas gribas izpaudumi."

14. Šā paša likuma 3. panta 1. punktā ir norādīts, ka "informācijas sabiedrības pakalpojumu sniegšanas darbības uzsākšanai un veikšanai iepriekš nav jāsaņem nedz atļauja, nedz kāds cits administratīvs lēmums ar tamlīdzīgu juridisku spēku".

15. Veselības ministrijas Noteikumu Nr. 7/2004 (XI. 23.) par medicīnas ierīču tirdzniecībai, remontam un nomai izvirzītajām profesionālajām prasībām (*Gyógyászati segédeszközök forgalmazásának, javításának, kölcsönzésének szakmai követelményeiről szóló 7/2004 (XI. 23.) egészségügyi miniszteri rendelet*; turpmāk tekstā — "noteikumi Nr. 7/2004") 1. pantā ir paredzēts, ka "šie noteikumi ir piemērojami visu veidu medicīnas ierīču, izņemot tās, kas ir minētas šo noteikumu 1. pielikumā, tirdzniecības, remonta un nomas darbību īstenošanai, kā arī šādu ierīču piegādei un šādu ierīču izgatavošanai pēc individuāla pasūtījuma. [..] Medicīnas ierīču tirdzniecība, remonts un noma šo noteikumu izpratnē ir uzskatāmi par medicīnas pakalpojumiem".

16. To pašu noteikumu 2. pantā ir noteikts:

"Šo noteikumu piemērošanai:

a) medicīnas ierīce [ir] tehniska medicīnas vai aprūpes ierīce, ko lieto persona, kura uz laiku vai pastāvīgi cieš no veselības stāvokļa pasliktināšanās, fiziskiem vai garīgiem traucējumiem vai invaliditātes,

[..]."

17. Saskaņā ar noteikumu Nr. 7/2004 3. panta 1. punktu "medicīnas ierīču tirdzniecību, remontu un nomu [..] var veikt specializētos veikalos, kuriem ir speciālajos tiesību aktos paredzētā tirdzniecības atļauja un kuri atbilst šo noteikumu 2. pielikuma I.1. un I.2. punktā paredzētajiem nosacījumiem".

18. Noteikumu Nr. 7/2004 4. panta 5. punktā piegāde dzīvesvietā ir regulēta šādi:

"Personas dzīvesvietā var piegādāt:

a) sērijveida un saremontētas medicīnas ierīces,

b) medicīnas ierīci, kas tiek izmantota izmēģināšanas un/vai pielāgošanas nolūkā vai kas tiek izgatavota vienīgi pēc individuāliem parametriem un ko tāpēc ir nepieciešams izmēģināt vai iepazīties ar to pirms tā galīgas iegādes."

19. Minēto noteikumu 1. pielikumā tieši ir precizēts:

"Šo noteikumu piemērošanas jomā neietilpst šādas medicīnas ierīces:

[..]

— sērijveidā izgatavotas optiskās preces, izņemot kontaktlēcas;

[..]."

20. Turklāt noteikumu Nr. 7/2004 2. pielikumā ir ietverti divi no šo noteikumu 3. panta 1. punktā minētajām īpašajiem nosacījumiem. Minētā pielikuma I.1. punkta d) apakšpunktā kā viens no materiālajiem nosacījumiem, kas būtu jāizpilda, ir paredzēts, ka "pēc pasūtījuma izgatavotas kontaktlēcas un brilles drīkst tirgot tikai veikalos, kuru platība ir vismaz 18 kvadrātmetri, vai arī no darbnīcas nodalītās telpās". Minētā pielikuma I.2. punkta c) apakšpunktā kā viens no personālajiem nosacījumiem, lai nodarbotos ar kontaktlēcu tirdzniecību, ir minēta "optometrista vai acu ārsta, kas ir kvalificēts darbam ar kontaktlēcām, profesija".

**III — Pamata lieta un prejudiciālie jautājumi**

21. *Ker-Optika Bt.* (turpmāk tekstā — "*Ker-Optika*" vai "prasītāja pamata lietā") ir atbilstoši Ungārijas tiesībām dibinātā vienkārša komanditsabiedrība, kas citu savu aktivitāšu starpā nodarbojas ar kontaktlēcu tirdzniecību, izmantojot savu interneta vietni.

22. 2008. gada 29. augustā *ÀNTSZ Pécsi, Sellyei, Siklósi Kistérségi Intézete*, kas ir vietējā *ÀNTSZ* — kā apzīmē sabiedrības veselības un medicīniskās aprūpes valsts dienestus — nodaļa, pieņēma attiecībā uz *Ker-Optika* administratīvu lēmumu, ar kuru tai tika aizliegta kontaktlēcu tirdzniecība internetā.

23. *Ker-Optika* iesniedza sūdzību *ÀNTSZ Dél-dunántúli Regionális Intézete*, minēto dienestu reģionālajai direkcijai, kas ar 2008. gada 14. novembra lēmumu noraidīja sūdzību un atstāja spēkā vietējās nodaļas pieņemto aizliedzošo lēmumu attiecībā uz *Ker-Optika*, pamatojoties uz noteikumu Nr. 7/2004 3. panta 1. punktu. Noteikumos Nr. 7/2004 tātad ir ietverts aizliegums nodarboties ar kontaktlēcu tirdzniecību elektroniskā veidā, jo tajos, gluži otrādi, ir noteikts, ka kontaktlēcu tirdzniecība ir jāveic specializētā optikas veikalā, kuram jāatbilst gan materiālajiem, gan personālajiem nosacījumiem, uz kuriem ir norāde šo noteikumu 3. panta 1. punktā.

24. Iebilstot pret šādu interpretāciju, kuras dēļ ir aizliegta daļa no tās darbībām, *Ker-Optika* iesniedza prasību *Baranya Megyei Bíróság* (Baraņas meģes tiesa) (Ungārija), lūdzot atcelt Sabiedrības veselības un medicīniskās aprūpes valsts dienestu reģionālās direkcijas lēmumu.

25. Prasītāja pamata lietā iesniedzējtiesai norādīja, ka, pirmkārt, kontaktlēcu tirdzniecība ir informācijas sabiedrības pakalpojums un ka šajā sakarā strīdīgais lēmums ir pretrunā 2001. gada likuma Nr. CVIII 3. panta 1. punktam, saskaņā ar kuru informācijas sabiedrības pakalpojumu sniegšanas darbības uzsākšanai un veikšanai iepriekš nav jāsaņem nedz atļauja, nedz kāds cits administratīvs lēmums ar tamlīdzīgu juridisku spēku. Otrkārt, ņemot vērā, ka noteikumos Nr. 7/2004 ir atļauta medicīnas ierīču piegāde dzīvesvietā, kontaktlēcu tirdzniecībai internetā būtu jābūt atļautai.

26. Atbildētāja pamata lietā savukārt atsaucās uz direktīvu par elektronisko tirdzniecību, tostarp uz tās preambulas 18. apsvērumu. Atbildētājas ieskatā kontaktlēcu tirdzniecība ir darbība, ko nevar veikt no attāluma, jo tā ir pielīdzināma ārsta konsultācijai, kas prasa fizisku pacienta izmeklēšanu, un tādējādi tā neietilpst minētās direktīvas piemērošanas jomā. Šā iemesla dēļ 2001. gada likuma Nr. CVIII noteikumi, ar kuriem Ungārijas tiesībās transponēta direktīva par elektronisko tirdzniecību, nav piemērojami pamata lietā aplūkojamai darbībai.

27. Saskārusies ar Savienības tiesību interpretācijas grūtībām, *Baranya Megyei Bíróság* nolēma apturēt tiesvedību un ar 2009. gada 10. februāra lēmumu par prejudiciālu jautājumu uzdošanu, pamatojoties uz EKL 234. pantu, uzdeva Tiesai šādus trīs prejudiciālus jautājumus:

"1) Vai kontaktlēcu tirdzniecība ir ārsta konsultācija, kam vajadzīga pacienta fiziska izmeklēšana, un tādēļ tā neietilpst direktīvas [par elektronisko tirdzniecību] piemērošanas jomā?

2) Vai, ja kontaktlēcu tirdzniecība nav ārsta konsultācija, kam vajadzīga pacienta fiziska izmeklēšana, EKL 30. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tam pretrunā ir dalībvalsts tiesību normas, kurās noteikts, ka kontaktlēcas drīkst tirgot tikai specializētā medicīnas ierīču veikalā?

3) Vai Ungārijas tiesību akti, kuros kontaktlēcu tirdzniecība atļauta tikai specializētā medicīnas ierīču veikalā, ir pretrunā EKL 28. pantā noteiktajam preču brīvas apritēs principam?"

28. Būtībā iesniedzējtiesa vēlas, lai vispirms tiek noskaidrots, vai pamata lietā aplūkojamā darbība ietilpst direktīvas par elektronisko tirdzniecību jomā, un vienīgi gadījumā, ja Tiesa atbildētu noliedzoši, tā uzdod arī

jautājumu par Savienības primāro tiesību interpretāciju. Tieši šajā pēdējā gadījumā varētu būt jārisina judikatūras apvienotajās lietās *Keck* un *Mithouard* piemērošanas problēma.

vai uz aplūkojamo darbību attiecas direktīva par elektronisko tirdzniecību un, līdz ar to, vai noteikumu Nr. 7/2004 atbilstība Savienības tiesībām ir jāizvērtē saistībā ar minēto direktīvu.

## IV — Tiesvedība Tiesā

29. Rakstveida apsvērumus ir iesniegušas Čehijas, Grieķijas, Spānijas, Ungārijas un Nīderlandes valdības, kā arī Eiropas Komisija.

30. Tiesas sēdē, kas notika 2010. gada 15. aprīlī, savus apsvērumus mutvārdos formulēja Grieķijas, Spānijas, Ungārijas un Nīderlandes valdības, kā arī Komisija.

## V — Par pirmo prejudiciālo jautājumu

31. Lūdzot Tiesu noteikt, vai kontaktlēcu tirdzniecība ir uzskatāma par ārsta konsultāciju, kam vajadzīga fiziska pacienta izmeklēšana, iesniedzējtiesa vispirms vēlas uzzināt,

32. Pamata lietā aplūkojamajos noteikumos Nr. 7/2004 kontaktlēcu, kas Ungārijas tiesībās tiek uzskatītas par medicīnas ierīci, tirdzniecība ir atļauta vienīgi specializētos veikalos ar minimālo platību 18 kvadrātmetri vai ar nodalītu darbnīcu un vienīgi personām, kurām ir optometrista vai acu ārsta profesija. Līdz ar to šāda veida preču tirdzniecība internetā ir aizliegta. Taču iesniedzējtiesa atgādina, ka minētajos noteikumos ietverto galīgam patēriņam paredzēto medicīnas ierīču, tostarp kontaktlēcu, piegāde dzīvesvietā ir atļauta, ievērojot šajos noteikumos ietvertos nosacījumus [6].

33. Pat pirms noskaidrošanas, vai kontaktlēcu tirdzniecība ir pielīdzināma ārsta konsultācijai, kam vajadzīga pacienta fiziska

6 — Savā atbildē uz rakstisko jautājumu Ungārijas valdība ir precizējusi, ka "[kontaktlēcas] var piegādāt dzīvesvietā galīgam patēriņam tikai tādēļ, lai veiktu izmēģināšanu un iepazīšanos", kas liek pieņemt, ka piegādi var veikt vienīgi kvalificēts personāls (skat. atbildes uz Ungārijas valdībai uzdoto jautājumu 7. punktu).

izmeklēšana, pirmā jautājuma, kas ir jāaplūko kopsakarā ar otro un trešo jautājumu, mērķis manā ieskatā ir noskaidrot, vai valsts tiesiskā regulējuma, kura dēļ internetā nevar pārdot noteiktu preču kategoriju, atbilstība Savienības tiesībām ir jāvērtē vienīgi saistībā ar direktīvu par elektronisko tirdzniecību.

34. Direktīva par elektronisko tirdzniecību tiecas veicināt pienācīgu iekšējā tirgus darbību, radot šajā jomā tiesisku regulējumu, kura mērķis ir nodrošināt informācijas sabiedrības pakalpojumu brīvu apriti starp dalībvalstīm. Kā norāda tās nosaukums, šī direktīva attiecas vienīgi uz "dažiem" informācijas sabiedrības pakalpojumu tiesiskajiem aspektiem, un, kā ir precizēts tās 1. panta 2. punktā, minētā direktīva vienīgi "saskaņo konkrētus valsts noteikumus par informācijas sabiedrības pakalpojumiem attiecībā uz iekšējo tirgu, pakalpojumu sniedzēju reģistrācijas vietu, komerciņojumiem, elektroniskajiem kontraktiem, starpnieku saistībām, rīcības kodeksiem, strīdu noregulējumu bez tiesas, sūdzību ierosināšanu tiesā un sadarbību starp dalībvalstīm".

35. Tādējādi, pat ja kolektīvajā iztēlē direktīva par elektronisko tirdzniecību ir tā, pateicoties kurai ir varējusi attīstīties elektroniskā tirdzniecība Kopienas iekšējā tirgū, pati direktīva regulē vienīgi noteiktus tirdzniecības posmus, kuros tirdzniecība notiek, nosakot tiesisko regulējumu attiecībā uz šiem posmiem, bet tā neparedz nosacījumus attiecībā uz preču apriti, ko tirdzniecība var radīt. Turklāt šajā direktīvā uzsvars ir likts uz jēdzienu "pakalpojums", nevis uz jēdzienu "prece".

36. Citiem vārdiem, būtu kļūdaini uzskatīt, ka direktīvas par elektronisko tirdzniecību mērķis ir vispārēja preču elektroniskās tirdzniecības liberalizācija. Ne no viena no tās noteikumiem nav iespējams secināt jebkādu dalībvalstu pienākumu vispārējā un sistemātiskā veidā atļaut visu veidu preču tirdzniecību internetā. Turklāt mans viedoklis man šķiet pamatots ar minētās direktīvas koordinētās jomas analīzi.

37. Ja Tiesai tomēr vajadzētu izlemt plašāk izvērst direktīvas par elektronisko tirdzniecību analīzi, pēc manām domām, joprojām pastāvētu divi iemesli, kas varētu pamatot faktu, ka noteikumu Nr. 7/2004 atbilstība Savienības tiesībām nevar tikt izvērtēta saistībā ar direktīvu par elektronisko tirdzniecību. No vienas puses, to var secināt no šīs direktīvas sniegtās

koordinētās jomas definīcijas. No otras puses, manuprāt, kontaktlēcu tirdzniecību visos tās aspektos nav iespējams kvalificēt kā "informācijas sabiedrības pakalpojumu" direktīvas par elektronisko tirdzniecību izpratnē.

38. Vispirms attiecībā uz koordinēto jomu šīs direktīvas mērķis, kas ir minēts šo secinājumu 34. punktā, neļauj atzīt, ka pārdošanas internetā aizliegumu var pārbaudīt saistībā ar direktīvu par elektronisko tirdzniecību.

39. Turklāt, cita starpā definējot apstākļus, kādos kontaktlēcas var tikt tirgotas un piegādātas gala patērētājiem, un netieši aizliedzot pārdošanu internetā un tādējādi arī piegādi dzīvesvietā, kas principā raksturo šo tirdzniecības metodi, ja vien tā nenotiek noteikumos Nr. 7/2004 paredzētajos apstākļos (tas ir, vienīgi izmēģināšanas, pielāgošanas vai iepazīšanās nolūkā), minētie noteikumi patiešām regulē to piegādes noteikumus plašā nozīmē. Kontaktlēcu tirdzniecība, kāda tā ir noteikta šajos noteikumos, man tādējādi katrā ziņā nešķiet veidojam daļu no direktīvas par elektronisko tirdzniecību koordinētās jomas.

40. Kaut gan preambulas 18. apsvērums sākumā noteic, ka "informācijas sabiedrības pakalpojumi ietver plašu tiešsaistē notiekošu ekonomisko darbību spektru" un ka "šīs darbības [it īpaši] var sastāvēt no preču tirdzniecības tiešsaistē", tūlīt tiek precizēts, ka "tādas darbības kā preču piegāde [kā tāda] vai nesaistes pakalpojumu sniegšana nav ietvertas". Kas attiecas uz direktīvas preambulas 21. apsvērumu, tajā ir skaidri noteikts, ka "koordinētā joma ietver tikai prasības attiecībā uz tiešsaistes darbībām, tādām kā tiešsaistes informācija, tiešsaistes reklamēšana, tiešsaistes pirkšana, tiešsaistes līgumu slēgšana, un neattiecas uz dalībvalstu juridiskajām prasībām attiecībā uz precēm, tādām kā drošības standarti, marķēšanas pienākumi vai atbildība par precēm, vai dalībvalstu prasībām attiecībā uz preču piegādi vai transportēšanu, tostarp medicīnas produktu izplatīšanu".

41. Kā savos rakstveida apsvērumos ir norādījušas Čehijas un Nīderlandes valdības, koordinētās jomas definīcija, kas sniegta direktīvas par elektronisko tirdzniecību 2. panta h) punkta ii) apakšpunktā, vēlreiz norāda, ka no direktīvas piemērošanas jomas principā ir izslēgtas prasības, kas ir piemērojamas precēm kā tādām, kā arī to piegādei. Tādējādi šī definīcija tiecas atgādināt, ka, ja minētā direktīva "ietver tikai prasības attiecībā uz

tiešsaistes darbībām, [tādām kā] [..] tiešsaistes pirkšana, tiešsaistes līgumu slēgšana", tas nozīmē, ka tās mērķis tiešām ir regulēt noteiktus tirdzniecības, kas, iespējams, notiek tiešsaistē, aspektus, bet ne noteikt, vai tāda veida darbībai vai transakcijai ir jābūt atļautai tirdzniecībai internetā. Direktīvā tādējādi nav paredzēti apstākļi, kādos kādu preču kategoriju var likumīgi aizliegt pārdot internetā.

42. Pēc tam, turpinot ar koordinēto jomu saistīto noteikumu analīzi, atsaukšanās uz jēdzienu "informācijas sabiedrības pakalpojums" ir vēl viens elements, kas man ļauj secināt, ka atsaucei uz direktīvu par elektronisko tirdzniecību pamata lietā nav nozīmes.

43. Minētā direktīva ir domāta piemērošanai nevis visiem pakalpojumiem, bet vienīgi šai konkrētajai kategorijai, ko veido informācijas sabiedrības pakalpojumi. Ja saskaņā ar Ungārijas tiesībām kontaktlēcu tirdzniecība ir veselības aprūpes pakalpojums — kas katrā ziņā ir vienīgi valsts veikta kvalifikācija —, Savienības tiesību sniegtā informācijas sabiedrības pakalpojuma definīcija, šķiet, nevar tikt attiecināta uz šo konkrēto darbību.

44. Ar "informācijas sabiedrības pakalpojumu" Direktīvas 98/34 nozīmē ir jāsaprot "jebkāds pakalpojums, ko parasti sniedz par atlīdzību no attāluma, ar elektroniskiem līdzekļiem un pēc pakalpojumu saņēmēja individuāla pieprasījuma" [7]. Sniegtajā definīcija arī ir norādīts, ka ""ar elektroniskiem līdzekļiem" nozīmē, ka pakalpojumus nosūta un galamērķī saņem ar elektroniskas apstrādes (ieskaitot digitālu kompresiju) un informācijas uzglabāšanas aparatūras palīdzību, un ka tos pilnībā pārraida, nosūta un saņem pa vadiem, pa radio, ar optiskiem vai citiem elektromagnētiskiem līdzekļiem".

45. Atšķirībā no Ungārijas valdības es uzskatu, ka kontaktlēcu tirdzniecība pati par sevi var noteikti tikt veikta no attāluma vai internetā. Šī konstatācija acīmredzami rada nepieciešamību nošķirt medicīniskās konsultācijas, kas var notikt pirms kontaktlēcu piegādes, fāzi no pašu šo kontaktlēcu pārdošanas.

46. Tomēr, pat nošķirot medicīnisko konsultāciju no kontaktlēcu pārdošanas, man atšķirībā no Komisijas šķiet neiespējami uzskatīt, ka kontaktlēcu tirdzniecība pati par sevi un katrā no tās posmiem varētu būt pakalpojums, kas saskaņā ar direktīvas par

7 — Skat. šo secinājumu 4. punktu.

elektronisko tirdzniecību nosacījumiem ir "pilnībā pārraidīts, nosūtīts un saņemts". Lai gan kontaktlēcu pasūtīšana, pasūtījuma pieņemšana un no tā izrietošā līguma noslēgšana tiešsaistē eventuāli var tikt pārraidīta elektroniskā veidā, tomēr kontaktlēcu piegāde gala patērētājam ir nevis elektroniska, bet gan noteikti fiziska darbība. Tieši šajā argumentācijas punktā pilnībā kļūst skaidra minētās direktīvas preambulas 18. apsvērumā ietvertā informācijas sabiedrības pakalpojumu un to organizēto darbību nošķiršana.

47. Visbeidzot, jāatgādina, ka saistībā ar lietu *Dynamic Medien* [8], kurā tika vērtēts aizliegums Vācijā internetā pārdot videogrammas, kas, kā bija noteikts Vācijas tiesiskajā regulējumā, nebija pārbaudītas un ko nebija klasificējušas kompetentas valsts iestādes nepilngadīgo personu aizsardzības nolūkā, es jau norādīju uz Tiesas pastāvīgo judikatūru, saskaņā ar kuru, ja valsts tiesību akti ir pieņemti kādā jomā, kas Eiropas Savienības līmenī ir pilnībā saskaņota, tie ir jānovērtē saistībā ar šo saskaņošanas pasākumu, nevis saistībā ar primārajām tiesībām [9]. No tā es secināju, ka, pat ja pieņemtu, ka videogrammu pārdošana noteiktos tās aspektos varētu ietilpt direktīvas par elektronisko tirdzniecību piemērošanas jomā, tomēr varētu jautāt, kuras direktīvā ietvertās tiesību normas būtu uzskatāmas par tādām, ar kurām ir veikta pilnīga valsts noteikumu saskaņošana attiecībā uz nepilngadīgu personu aizsardzību, kas atļautu izslēgt iepriekšminētā aizlieguma atbilstības attiecīgajiem Līguma noteikumiem pārbaudi [10]. Tiesa, starp citu, sekoja šai pieejai [11].

48. Šādi, proti, ka atsevišķi aplūkojamās darbības aspekti varēja ietilpt direktīvas par elektronisko tirdzniecību piemērošanas jomā, secināt man ļāva tas, ka jau no paša sākuma valsts tiesiskais regulējums atzina principu, ka videogrammas var pārdot internetā. Situācija pašlaik aplūkojamajā lietā ir diametrāli pretēja.

8 — 2008. gada 14. februāra spriedums lietā C-244/06 (Krājums, I-505. lpp.).

9 — Skat. manu secinājumu iepriekš minētajā lietā *Dynamic Medien* 21. punktu, kā arī 1989. gada 23. novembra spriedumu lietā 150/88 *Eau de Cologne & Parfümerie-Fabrik 4711* (*Recueil*, 3891. lpp., 28. punkts), 1993. gada 12. oktobra spriedumu lietā C-37/92 *Vanacker* un *Lesage* (*Recueil*, I-4947. lpp., 9. punkts), 2001. gada 13. decembra spriedumu lietā C-324/99 *DaimlerChrysler* (*Recueil*, I-9897. lpp., 32. punkts), 2002. gada 24. oktobra spriedumu lietā C-99/01 *Linhart* un *Biffl* (*Recueil*, I-9375. lpp., 18. punkts) un 2003. gada 11. decembra spriedumu lietā C-322/01 *Deutscher Apothekerverband* (*Recueil*, I-14887. lpp., 64. punkts).

10 — Skat. manu secinājumu iepriekš minētajā lietā *Dynamic Medien* 24. punktu.

11 — Skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Dynamic Medien* (22. un 23. punkts).

49. Tādējādi, lai atzītu, ka atsevišķi kontaktlēcu tirdzniecības aspekti tiek aptverti ar direktīvu par elektronisko tirdzniecību, papildus būtu nepieciešams, lai kontaktlēcu pārdošana internetā būtu sākotnēji atļauta. Tomēr, kā es mēģināju parādīt, minētās direktīvas ietvaros nav vienkārši identificēt tiesību normas, ar kurām tuvina valsts tiesību normas, kas mums ļautu vienīgi uz direktīvas noteikumiem balstīt Tiesas veikto pamata lietā aplūkojamā valsts tiesiskā regulējuma, saskaņā ar kuru, es atgādinu, ir aizliegta kontaktlēcu tirdzniecība internetā, atbilstības Savienības tiesībām kontroli.

50. Turklāt tas pats secinājums ir jāizdara attiecībā uz Padomes 1993. gada 14. jūnija Direktīvu 93/42/EEK par medicīnas ierīcēm [12], kurā ir minētas arī kontaktlēcas, jo tajā nav ietverti nekādi nosacījumi attiecībā uz to laišanu tirgū, tirdzniecību vai piegādi.

51. Tādējādi uz pirmo iesniedzējtiesas uzdoto jautājumu, kāds tas ir pārinterpretēts šo secinājumu 33. punktā, es iesaku Tiesai atbildēt, ka valsts tiesiskā regulējuma, kura dēļ ir aizliegts internetā pārdot kontaktlēcas, atbilstība Savienības tiesībām nevar tikt izvērtēta saistībā ar direktīvu par elektronisko tirdzniecību. Jautājumam par to, vai kontaktlēcu tirdzniecība ir ārsta konsultācija, kam vajadzīga pacienta fiziska klātbūtne minētās direktīvas preambulas 18. apsvēruma nozīmē, tādējādi nav nozīmes.

52. Tādējādi, tā kā nav nekādu saskaņošanas pasākumu, kuriem būtu nozīme pamata lietas atrisināšanai, ir nepieciešama noteikumu Nr. 7/2004 izvērtēšana [13], ņemot vērā Savienības primārās tiesības, kas tieši ir nākamo divu prejudiciālo jautājumu priekšmets.

## VI — Par otro un trešo prejudiciālo jautājumu

### A — *Iepriekšēja piezīme*

53. Vispirms, ja apsver iesniedzējtiesas uzdoto jautājumu loģisko kārtību, sākumā ir jānosaka, vai valsts tiesiskā regulējuma atbilstība

12 — OV L 169, 1. lpp.

13 — Iepriekš minētais spriedums lietā *Dynamic Medien* (23. punkts).

Savienības tiesībām ir jāizvērtē, ņemot vērā EKL 28. pantu, un pēc tam jānoskaidro, vai minētais valsts tiesiskais regulējums, iespējams, var tikt attaisnots ar EKL 30. pantu.

B — *Juridisks vērtējums*

1) Ievada piezīmes

54. Ja valsts pasākums reizē ir saistīts gan ar preču brīvu apriti, gan ar pakalpojumu sniegšanas brīvību, Tiesa to principā pārbauda tikai attiecībā uz vienu no šīm divām pamatbrīvībām, ja izrādās, ka viena no tām ir ar pilnīgi sekundāru nozīmi attiecībā pret otru un var tikt tai piesaistīta [14].

55. Ungārijas valdība uzskata, ka kontaktlēcu tirdzniecība, kā Tiesa uz to norādīja spriedumā lietā *LPO* [15], nav tāda pati komerciāla darbība kā citas un tā nevar tikt aplūkota nošķirti no veselības aprūpes pakalpojumiem, kas tiek sniegti kontaktlēcu pārdošanas brīdī. Turklāt tā no sprieduma lietā *Dollond & Aitchison* [16] secina, ka Tiesa jau ir atzinusi ar kontaktlēcām saistīto pakalpojumu un kontaktlēcu tirdzniecību nedalāmību.

56. Es tomēr esmu pārliecināts, ka abas darbības, proti, kontaktlēcu pārdošana, no vienas puses, un tai eventuāli sekojošas konsultācijas, no otras puses, pilnīgi noteikti ir nodalāmas.

57. Atsaukšanās uz iepriekš minēto spriedumu lietā *Dollond & Aitchison* man nešķiet piemērota, jo jautājuma, ko Tiesai vajadzēja analizēt minētajā lietā, būtība atšķiras no jautājuma, kas ir jārisina aplūkojamajā lietā. Minētājā spriedumā Tiesai bija jālemj par pievienotās vērtības nodokļa aprēķināšanas noteikumiem pakalpojumam, ko piedāvā Kopienas uzņēmums un ko veido kontaktlēcu piegāde un pakalpojumi, kuru pamatā ir redzes pārbaudes. Tiesai netika lūgts izlemt par

14 — 1994. gada 24. marta spriedums lietā C-275/92 *Schindler* (*Recueil*, I-1039. lpp., 22. punkts), 2004. gada 25. marta spriedums lietā C-71/02 *Karner* (*Recueil*, I-3025. lpp., 46. punkts), kā arī 2005. gada 26. maija spriedums lietā C-20/03 *Burmanjer* u.c. (Krājums, I-4133. lpp., 35. punkts).

15 — 1993. gada 25. maija spriedums lietā C-271/92 (*Recueil*, I-2899. lpp., 11. punkts).

16 — 2006. gada 23. februāra spriedums lietā C-491/04 (Krājums, I-2129. lpp., 35. punkts).

nepieciešamību sistēmiskā veidā analizēt abas šīs darbības kopā. Līdz ar to un pretēji tam, kā uzskata Ungārijas valdība, Tiesai nākotnē nav saistoša minēto darbību nedalāmība šā sprieduma gadījumā.

2) Par pasākuma ar importa kvantitatīvam ierobežojumam līdzvērtīgu iedarbību esamību

58. Turklāt Ungārijas valdība tiesas sēdē tika aicināta precizēt apstākļus, kādos veselības aprūpes pakalpojums — par kuru minētās valdības ieskatā ir uzskatāma kontaktlēcu tirdzniecība — principā ir sniedzams. Tomēr, lai gan ir skaidrs, ka medicīniska recepte ir jāsaņem pirms pārdošanas, citi veselības aprūpes pakalpojumi vienmēr netiek sniegti vienlaikus ar pārdošanu, un medicīniskais protokols, kas to, iespējams, eventuāli pavada, ir ļoti mainīgs atbilstoši paredzētājām pārdošanas stadijām.

60. Tātad ir jānoskaidro, vai kontaktlēcu tirdzniecības aizliegums, kas izriet no pamata lietā aplūkojamā tiesiskā regulējuma, ir pretrunā EKL 28. pantam.

59. Kad šo darbību dalāmība ir atzīta, pietiekami skaidri ir redzams, ka noteikumu Nr. 7/2004 atbilstība Savienības tiesībām ir jāpārbauda, ņemot vērā Līguma noteikumus par preču brīvu apriti. Turklāt nešķiet, ka Ungārijas valdība apšauba, ka pastāv ierobežojumi pārdot kontaktlēcas pacientiem [17]. Ir arī jānorāda, ka Tiesa, vērtējot tāda pasākuma saderību, ar ko aizliegta videogrammu pārdošana pa pastu [18] vai — vēl līdzīgāk aplūkojamam gadījumam — medikamentu pārdošana internetā [19], ir pamatojusies uz preču brīvu apriti.

61. Noteikumos Nr. 7/2004 nav ietverti nosacījumi, kādiem ir jāatbilst kontaktlēcām [20], bet vienīgi ir norādīts, ka tās pārdot drīkst vienīgi specializētā veikalā, ievērojot prasības par minimālo platību un kvalificēto personālu, vai, iespējams, ar piegādi mājvietā izmēģināšanas vai pielāgošanas nolūkā, bet nekādā gadījumā ar interneta starpniecību. Tādējādi tie nosaka šā konkrētā preču veida pārdošanas noteikumus.

17 — Skat. Ungārijas valdības rakstveida apsvērumu 34. punktu.

18 — Skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Dynamic Medien* (26. un nākamie punkti).

19 — Iepriekš minētais spriedums lietā *Deutscher Apothekerverband* (64. un nākamie punkti).

20 — Tostarp judikatūras *Cassis de Dijon* izpratnē (skat. 1979. gada 20. februāra spriedumu lietā 120/78 *Rewe-Zentral*, sauktu "Cassis de Dijon" (*Recueil*, 649. lpp.), kā arī iepriekšminēto spriedumu apvienotajās lietās *Keck* un *Mithouard*, 15. punkts).

62. Tomēr saskaņā ar spriedumā apvienotajās lietās *Keck* un *Mithouard* [21] izveidoto formulu "tādu valsts tiesību normu piemērošana citu dalībvalstu ražojumiem, kas ierobežo vai aizliedz noteiktus pārdošanas veidus, nav uzskatāma par tādu, kas tieši vai netieši, faktiski vai iespējami rada šķēršļus tirdzniecībai starp dalībvalstīm [..], ja šīs normas attiecas uz visiem attiecīgajiem uzņēmējiem, kuri darbojas valsts teritorijā, un ja to juridiskā un faktiskā ietekme uz attiecīgās valsts un citu dalībvalstu izcelsmes ražojumu tirdzniecību ir vienāda". Vienīgi pastāvot šādiem nosacījumiem, valsts pasākums varētu nebūt pretrunā EKL 28. pantā ietvertajam aizliegumam.

63. Attiecībā uz pirmo nosacījumu ir neapstrīdami, ka aplūkojamais valsts pasākums efektīvi bez izšķirības attiecas uz visiem attiecīgajiem komersantiem, kas darbojas Ungārijas teritorijā, jo ikvienam komersantam, kurš vēlas darboties Ungārijas kontaktlēcu tirgū, ir jāievēro noteikumos Nr. 7/2004 ietvertās prasības.

64. Taču man šķiet, ka Ungārijas tiesībās ietvertās prasības attiecībā uz kontaktlēcu tirdzniecību smagāk skar preču no citām dalībvalstīm tirdzniecību.

65. Protams, nekas neliedz citās dalībvalstīs reģistrētiem komersantiem kontaktlēcu tirdzniecībai atvērt specializētu veikalu, kas atbilst noteikumos Nr. 7/2004 ietvertajām prasībām. Taču tādas komercdarbības veikšanai nepārprotami ir vairāk traucējošs un apgrūtinošs raksturs. Interese pārdot internetā pastāv tieši tāpēc, ka internets komersantiem piedāvā reklāmas vitrīnu ar redzamību, kas šķērso robežas, un komersantam nav jāsedz izmaksas un nav jāsastopas ar ierobežojumiem, kas ir saistīti ar "īsta" veikala uzturēšanu. Pārdošana tiešsaistē ir alternatīvs pārdošanas veids mūsu izpratnē tradicionālajai komercdarbībai, un tā ir papildu līdzeklis valsts komersantiem atrast klientūru, kas no ģeogrāfiskā skatu punkta nav ierobežota ar tiem iedzīvotājiem, kas dzīvo fiziskā veikala tuvumā.

66. Tāpēc attiecībā uz Vācijā noteikto aizliegumu pārdot zāles internetā Tiesa jau ir lēmusi, ka "tāds aizliegums kā pamata lietā vairāk liek šķēršļus aptiekām, kas neatrodas Vācijā, nekā tām, kas atrodas Vācijas teritorijā. Attiecībā uz šīm pēdējām ir maz apšaubāmi, ka tām tiek atņemts papildu vai alternatīvs līdzeklis piekļuvei Vācijas zāļu gala patērētāju tirgum, taču tās saglabā iespēju pārdot zāles savās tirdzniecības vietās. Turpretim internets ir nozīmīgāks līdzeklis tiešai piekļuvei Vācijas tirgum tām aptiekām, kas nav reģistrētas Vācijā. Aizliegums, kas vairāk skar aptiekas, kas ir reģistrētas ārpus [valsts], varētu vairāk ierobežot tirgus pieejamību citu dalībvalstu precēm, salīdzinot ar attiecīgās

21 — Iepriekš minētais spriedums (16. punkts).

valsts precēm"[22]. Šķiet, ka tādējādi Tiesa ir skaidri atzinusi, ka aizliegums internetā pārdot noteikta veida preces vairāk nostāda neizdevīgākā stāvoklī tos saimnieciskās darbības veicējus, kuri neatrodas attiecīgās dalībvalsts teritorijā. Šī argumentācija manā izpratnē ir pilnībā pārnesama uz aplūkojamo lietu, jo Ungārijas tiesiskajā regulējumā ne vien ir noteikts, ka kontaktlēcu tirdzniecībai ir jānotiek fiziski izveidotā veikalā, bet arī vēl papildus ir paredzēts, ka tai ir jāatbilst nosacījumiem par platību un personāla kvalifikāciju.

67. Turklāt Ungārijas valdība tiesas sēdē atzina, ka Ungārijā ražotās preces, ko varētu tirgot specializētajos medicīnas ierīču — un, konkrētāk, kontaktlēcu — veikalos, veido pavisam niecīgu daļu, nespējot gan sniegt precīzus skaitļus. Tādējādi ir pilnīgi skaidrs, ka aizliegums skar galvenokārt preces no citām Savienības dalībvalstīm.

68. Visbeidzot, attiecībā uz otro noteikumos Nr. 7/2004 ietverto kumulatīvo nosacījumu, proti, personālo nosacījumu, Tiesa jau ir secinājusi, ka tiesiskais regulējums, kas kontaktlēcu tirdzniecību atļauj vienīgi specializētam personālam, var ietekmēt tirdzniecību Kopienas iekšējā tirgū[23].

69. Tādēļ valsts noteikts aizliegums, tāds kā noteikumos Nr. 7/2004 ietvertais, pārdot kontaktlēcas internetā noteikti ir pasākums ar [importa] kvantitatīvam ierobežojumam līdzvērtīgu iedarbību EKL 28. panta nozīmē.

3) Par iespēju attaisnot pasākumu ar [importa] kvantitatīvam ierobežojumam līdzvērtīgu iedarbību, pamatojoties uz EKL 30. pantu

70. EKL 28. pantā ietvertais pasākumu ar [importa] kvantitatīvam ierobežojumam līdzvērtīgu iedarbību aizliegums tomēr nav absolūts, jo šādi pasākumi var tikt attaisnoti, pamatojoties uz nepieciešamību aizsargāt vispārējas intereses, kas ir uzskaitītas EKL 30. pantā, vai ievērot imperatīva rakstura prasības. Ungārijas valdība argumentē, ka noteikumi Nr. 7/2004 īsteno vispārējo interešu mērķi, kas ir sabiedrības veselības aizsardzība.

71. No pastāvīgās judikatūras tiešām izriet, ka ierobežojums ar [importa] kvantitatīvam

22 — Iepriekš minētais spriedums lietā *Deutscher Apothekerverband* (74. punkts).

23 — Iepriekš minētais spriedums lietā *LPO* (8. punkts).

ierobežojumam līdzvērtīgu iedarbību var tikt pamatots ar cilvēku veselības un dzīvības aizsardzību. Tiesa pastāvīgi ir atgādinājusi, ka "cilvēku veselības un dzīvības aizsardzība ir viena no primārajām interesēm, ko aizsargā Līgums" [24].

72. Ja var apgalvot, ka ar Līgumiem Savienībai nav piešķirta pilna un visaptveroša kompetence konkrētā jomā un ka tā joprojām lielā mērā ir sadalīta starp Savienību un tās dalībvalstīm, par ko liecina EKL 152. pants, dalībvalstu ziņā ir noteikt sabiedrības veselības aizsardzības līmeni, ko tās vēlas piedāvāt, un līdzekļus, lai to sasniegtu [25]. Ir vispārēji atzīts, ka dalībvalstīs [sabiedrības veselības aizsardzības] līmeņi var atšķirties, kas nozīmē, ka dalībvalstīm ir zināma rīcības brīvība. Tādējādi noteikumus Nr. 7/2004 varētu uzskatīt par neattaisnojamiem — to nesamērīguma dēļ —, ņemot vērā EKL 30. pantu, vienīgi tā iemesla dēļ, ka citās dalībvalstīs kontaktlēcu tirdzniecībai nav nepieciešama ne medicīniska recepte, ne specializēta komercdarbība, ne arī īpaši kvalificēts personāls [26]. Tomēr šī dalībvalstu ziņā esošā kompetence ir jāīsteno, ievērojot Līguma noteikumus [27].

73. Tādējādi ir jāanalizē attiecīgā tiesiskā regulējuma samērīgums *per se* attiecībā uz tā sasniedzamo mērķi — sabiedrības veselības aizsardzību.

74. Ungārijas valdības ieskatā noteikumi Nr. 7/2004 tiecas īstenot leģitīmu mērķi — sabiedrības veselības aizsardzību, kas ietver pacientu interešu aizsardzību. Ņemot vērā, ka kontaktlēcas kontaktā ar acs membrānu ir sevišķi invazīvas medicīnas ierīces, ir ļoti būtiski izvairīties no kontaktlēcu pārdošanas darbību pārmērīgas vienkāršošanas, lai pēc iespējas novērstu redzes bojājumus un acu slimības, ko izraisītu kontaktlēcu nepareiza lietošana un kas varētu radīt neatgriezenisku kaitējumu redzei. Tieši šā iemesla dēļ kontaktlēcu pārdošanas nosacījumi ir strikti regulēti un pacienta klātbūtne ir nepieciešama katrā no šīs pārdošanas posmiem. Pacientam ir jākomunicē ar profesionāli, kas ir spējīgs viņam sniegt padomu un viņu novērot visu laiku, kamēr pacients ir saistīts ar kontaktlēcām, tas ir, [kontaktlēcu] nozīmēšanas brīdī, pēc tam pirkšanas brīdī un tāpat arī izmēģināšanas vai pielāgošanas laikā. Veicamā novērošana katrā no pacienta vizītēm pieprasa specializētas

24 — 1989. gada 7. marta spriedums lietā 215/87 *Schumacher* (*Recueil*, 617. lpp., 17. punkts), 1991. gada 16. aprīļa spriedums lietā C-347/89 *Eurim-Pharm* (*Recueil*, I-1747. lpp., 26. punkts), 1992. gada 8. aprīļa spriedums lietā C-62/90 Komisija/Vācija (*Recueil*, I-2575. lpp., 10. punkts), 1994. gada 10. novembra spriedums lietā C-320/93 *Ortscheit* (*Recueil*, I-5243. lpp., 16. punkts), iepriekš minētais spriedums lietā *Deutscher Apothekerverband* (103. punkts), 2008. gada 11. septembra spriedums lietā C-141/07 Komisija/Vācija (Krājums, I-6935. lpp., 46. punkts), kā arī 2009. gada 19. maija spriedums apvienotajās lietās C-171/07 un C-172/07 *Apothekerkammer des Saarlandes* u.c. (Krājums, I-4171. lpp., 19. punkts).

25 — Iepriekš minētais spriedums apvienotajās lietās *Apothekerkammer des Saarlandes* u.c. (18. un 19. punkts).

26 — Iepriekš minētais 2008. gada 11. septembra spriedums lietā Komisija/Vācija (51. punkts).

27 — 2001. gada 1. februāra spriedums lietā C-108/96 *Mac Quen* u.c. (*Recueil*, I-837. lpp., 24. punkts), kā arī iepriekš minētais 2008. gada 11. septembra spriedums lietā Komisija/Vācija (23. punkts).

komercdarbības vietas esamību ar minimālo platību 18 kvadrātmetri vai no darbnīcas nodalītas telpas, minimālajam platības noteikumam, joprojām Ungārijas valdības ieskatā, garantējot, ka veikalā ir pieejami nepieciešamie piederumi un vieta, lai veiktu pārbaudes, un vienlaikus arī pietiekama vieta, lai demonstrētu preces un izskaidrotu to lietošanu. Katram profesionāļa un pacienta tikšanās gadījumam ir jābūt iespējai pārbaudīt, ja tas pacientam ir nepieciešams, redzes stāvokli un sniegt viņam padomus un informāciju. Tādējādi, tā kā pārbaudes nebūtu iespējams veikt bez pacienta klātbūtnes, Ungārijas valdība savos rakstveida apsvērumos izslēdz iespēju, ka pārbaudes vai izmēģinājumus varētu veikt no attāluma [28]. Visbeidzot, Ungārijas valdība uzskata, ka noteikumi Nr. 7/2004 ir vajadzīgi un samērīgi. Ungārijas Republikas izvirzītais mērķis saglabāt acu veselību nevar tikt īstenots citādi, kā vienīgi garantējot fizisku pacienta klātbūtni katrā kontaktlēcu pārdošanas medicīniskās puses posmā un tā sistemātisku kontaktēšanos ar kvalificētu personālu. Minētajos noteikumos ietvertās prasību saturs ir nepieciešams, lai īstenotu šo mērķi saskaņā ar Savienības tiesību noteikumiem.

75. Kaut arī Ungārijas valdības rūpes attiecībā uz acu veselību ir patiešām slavējamas, es nevaru atturēties uzskatīt, ka aplūkojamajā valsts tiesiskajā regulējumā ir iekļuvusi zināma nesaskaņotība, varbūt pat pretruna.

76. Attiecībā uz personālo nosacījumu Tiesa jau agrāk par atbilstošu Savienības tiesībām ir atzinusi valsts tiesisko regulējumu, kas zāļu pārdošanu atļauj vienīgi kvalificētam personālam, to cita starpā pamatojot ar faktu, ka šāda veida personāls var labāk veikt recepšu autentiskuma kontroli [29]. Zināma paralēle var tikt novilkta ar šo lietu, jo Ungārijas valsts kā nosacījumu kontaktlēcu piegādei paredz medicīniskas receptes esamību. Neskatoties uz šo faktu, nedrīkst piemirst norādīt abu aplūkojamo preču kategoriju rakstura atšķirību tajā nozīmē, ka kontaktlēcas netiek uzskatītas par zālēm, kam nepieciešama recepte, bet gan par medicīnas ierīcēm. Katrā ziņā Tiesa jau ir atzinusi — vismaz netieši — valsts tiesiskā regulējuma, kas paredz algotu vai asociētu diplomētu optiķu klātbūtni katrā veikalā, atbilstību Savienības tiesībām [30].

77. Ungārijas Republikas tiesības saglabāt spēkā tiesisko regulējumu, kas par

28 — Skat. Ungārijas valdības rakstveida apsvērumu 46. punktu.

29 — Iepriekš minētais spriedums lietā *Deutscher Apothekerverband* (119. punkts).

30 — Tiesas 2005. gada 21. aprīļa spriedums lietā C-140/03 Komisija/Grieķija (Krājums, I-3177. lpp., 35. punkts).

priekšnoteikumu kontaktlēcu piegādei paredz medicīniskas receptes esamību, nav apšaubāmas. Tomēr fakts, ka aplūkojamajā gadījumā tas attiecas uz medicīnas ierīcēm — un nevis uz medikamentiem — ir iemesls samazināt profesionāļa pienākumu sniegt informāciju un padomus, ņemot vērā riska atšķirību. Tiesa jau ir lēmusi, ka "atšķirībā no optikas precēm zāles, kas ir izrakstītas vai lietotas terapeitisku iemeslu dēļ, tomēr var izrādīties ļoti kaitīgas veselībai, ja tās tiek lietotas bez vajadzības vai nepareizi, patērētājam to neapzinoties zāļu lietošanas laikā" [31]. Tātad paralēle ar Tiesas judikatūru par zālēm beidzas šeit.

78. Rūpes par sabiedrības veselības aizsardzību un saglabāšanu, par ko iestājas Ungārijas valdība, ir pilnīgi leģitīmas. Ungārijas valdība norāda smagās sekas, kas būtu saistītas ar kontaktlēcu nepareizu izmantošanu. Tomēr noteikumos Nr. 7/2004 ietvertais materiālais nosacījums nenoliedzami vājina Ungārijas valdības pierādījumus.

79. Pasākuma nesamērīgais raksturs, pēc manām domām, galvenokārt ir meklējams šajā materiālajā nosacījumā, kas kavē kvalificētu personālu, kas darbojas citas dalībvalsts teritorijā, piekļūt Ungārijas tirgum un pārdot tajā savas preces.

80. Absolūti aizliedzot kontaktlēcu tirdzniecību internetā, netiek ņemta vērā iespēja, ka šo tirdzniecību veiktu kvalificēts personāls, kas, iespējams, būtu reģistrēts citas dalībvalsts teritorijā [32].

81. Ja sakarība starp minimālo noteikto 18 kvadrātmetru platību un informācijas vai novērošanas kvalitāti nebūtu acīmredzama, kā savos rakstveida apsvērumos pamatoti norādīja Čehijas un Nīderlandes valdības, kā arī Komisija, ir jāatzīst, ka šī sakarība vēl jo mazāk novērojama, ja ņemtu vērā, ka ir atļauta kontaktlēcu piegāde mājvietā. Patiešām, noteikumos Nr. 7/2004 ir pieļauta iekšēja pretruna. Nosakot veikalam minimālu platību, lai novietotu nepieciešamos piederumus un veiktu pārbaudes, šie noteikumi vienlaikus pieļauj kontaktlēcu piegādi mājvietā izmēģināšanas

31 — Iepriekš minētais spriedums apvienotajās lietās *Apothekerkammer des Saarlandes* u.c. (60. punkts).

32 — Turklāt tieši šis gadījums bija pamatā iepriekš minētajā Tiesas spriedumā lietā *Deutscher Apothekerverband* un tas attiecās arī uz farmaceitiem.

vai pielāgošanas nolūkā. Manā ieskatā tas ir pierādījums tam, ka dažādas darbības, kuras Ungārijas valdība cenšas parādīt kā nenošķiramas, var tikt aplūkotas pilnīgi neatkarīgi viena no otras.

82. Attiecībā uz piegādi mājvietā, šķiet, ka Ungārijas valdība novirzās no premisas, saskaņā ar kuru tirdzniecība internetā veicinātu kontaktlēcu piegādi, ko veiktu vienīgi kurjers vai pastnieks un nevis profesionālis. Tomēr, ciktāl savā atbildē uz tiesneša referenta uzdoto rakstisko jautājumu Ungārijas valdība, šķiet, ir norādījusi uz to, ka Ungārijā kontaktlēcas mājvietā izmēģināšanas vai pielāgošanas nolūkā piegādā kvalificēts personāls, nekas neliedz iztēloties pārdošanas shēmu internetā, kurā piegādi tāpat veiktu kvalificēts personāls.

83. Turklāt — un kā sekas tam, kas jau tika at-spoguļots šo secinājumu 77. punktā, — Ungārijas tiesisko regulējumu var leģitīmi kritizēt par to, ka tajā nav paredzētas nekādas nianses attiecībā uz pacienta un kvalificētā personāla vienlaicīgu klātbūtni specializētajā veikalā. Lai gan ir iespējams atzīt, ka informācijai un padomam ir liela nozīme kontaktlēcu pirmās nozīmēšanas un pirmās lietošanas reizē, pircēju, kuri šīs medicīnas ierīces jau lieto noteiktu laiku, vajadzības nav tādas pašas. Tieši šajā nozīmē, piemēram, [kontaktlēcu] atjauninājumu brīdī, var paredzēt mērenāku informēšanas un padomdošanas pienākumu. Tātad nav viennozīmīgi skaidrs, ka interneta komersants nebūtu spējīgs kontrolēt recepšu autentiskumu, ja tas būtu nepieciešams, vai sniegt pietiekamu informāciju un padomus ar piemērotiem līdzekļiem, tādiem kā, piemēram, brīdinājums interneta lapā par nepieciešamību konsultēties problēmu gadījumā vai paskaidrojošas instrukcijas ievietošana piegādes iepakojumā.

84. Nianšu neesamību tāpat apstiprina fakts, ka Ungārijas valdība, šķiet, nenošķir tā sauktās "cietās" kontaktlēcas no tā sauktajām "mīkstajām" kontaktlēcām, kā arī kontaktlēcas, kas izlabo redzes trūkumus, no kontaktlēcām, kas ir paredzētas vienīgi, lai mainītu acs varavīksnes krāsu. Profesionāļa palīdzība, lai pacienta acīm pielāgotu cietās kontaktlēcas, var tikt uzskatīta par delikātu darbību, jo profesionālis, saskaņā ar Ungārijas valdības tiesas sēdē teikto, veic darbības attiecībā uz preci. Cieto kontaktlēcu izsniegšanai ir vajadzīga īpaša turpmāka novērošana, kas ietver pielāgošanas un pārbaudes procesu. Savukārt mīksto kontaktlēcu nozīmēšanas gadījumā šis process nav tik izteikts. Turklāt noteiktām

kontaktlēcām var būt vienīgi kosmētiska nozīme un, lai gan ir jāsniedz kopšanas norādījumi, to lietošanas novērošanas process būs daudz vienkāršāks nekā terapeitisko kontaktlēcu gadījumā.

85. Ņemot vērā iepriekš minēto, man šķiet, ka, lai arī cik leģitīms būtu noteikumos Nr. 7/2004 ietvertais mērķis, sabiedrības veselības aizsardzību var īstenot ar preču brīvu apriti mazāk ierobežojošiem pasākumiem.

86. Es tātad ierosinu Tiesai uz pārformulēto otro un trešo prejudiciālo jautājumu atbildēt, ka EKL 28. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka valsts tiesiskais regulējums, kurā ir ietverta prasība kontaktlēcu tirdzniecības nolūkam uzturēt specializētu medicīnas ierīču veikalu ar minimālo platību 18 kvadrātmetri vai ar nodalītu darbnīcas telpu, kā arī nodrošināt kvalificēta personāla klātbūtni, un kura dēļ ir aizliegta pārdošana internetā, ir uzskatāms par pasākumu ar importa kvantitatīvam ierobežojumam līdzvērtīgu iedarbību. EKL 28. un 30. pants ir jāinterpretē tādējādi, kā šāds tiesiskais regulējums nav attaisnojams ar cilvēku veselības un dzīvības aizsardzību, ja tas pats mērķis var tikt sasniegts ar mazāk ierobežojošiem pasākumiem.

## VII — Secinājumi

87. Ņemot vērā iepriekš minēto apsvērumu kopumu, es ierosinu Tiesai uz *Baranya Megyei Bíróság* uzdotajiem jautājumiem atbildēt šādi:

"1) valsts tiesiskā regulējuma, kura dēļ ir aizliegts internetā pārdot kontaktlēcas, atbilstība Savienības tiesībām nevar tikt izvērtēta saistībā ar Eiropas Parlamenta

un Padomes 2000. gada 8. jūnija Direktīvas 2000/31/EK par dažiem informācijas sabiedrības pakalpojumu tiesiskiem aspektiem, jo īpaši elektronisko tirdzniecību, iekšējā tirgū noteikumiem. Jautājumam par to, vai kontaktlēcu tirdzniecība ir ārsta konsultācija, kam vajadzīga pacienta fiziska klātbūtne minētās direktīvas preambulas 18. apsvēruma nozīmē, tādējādi nav nozīmes;

2) EKL 28. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka valsts tiesiskais regulējums, kurā ir ietverta prasība kontaktlēcu tirdzniecības nolūkam uzturēt specializētu medicīnas ierīču veikalu ar minimālo platību 18 kvadrātmetri vai ar nodalītu darbnīcas telpu, kā arī nodrošināt kvalificēta personāla klātbūtni, un kura dēļ ir aizliegta pārdošana internetā, ir uzskatāms par pasākumu ar importa kvantitatīvam ierobežojumam līdzvērtīgu iedarbību;

3) EKL 28. un 30. pants ir jāinterpretē tādējādi, kā šāds tiesiskais regulējums nav attaisnojams ar cilvēku veselības un dzīvības aizsardzību, ja tas pats mērķis var tikt sasniegts ar mazāk ierobežojošiem pasākumiem."